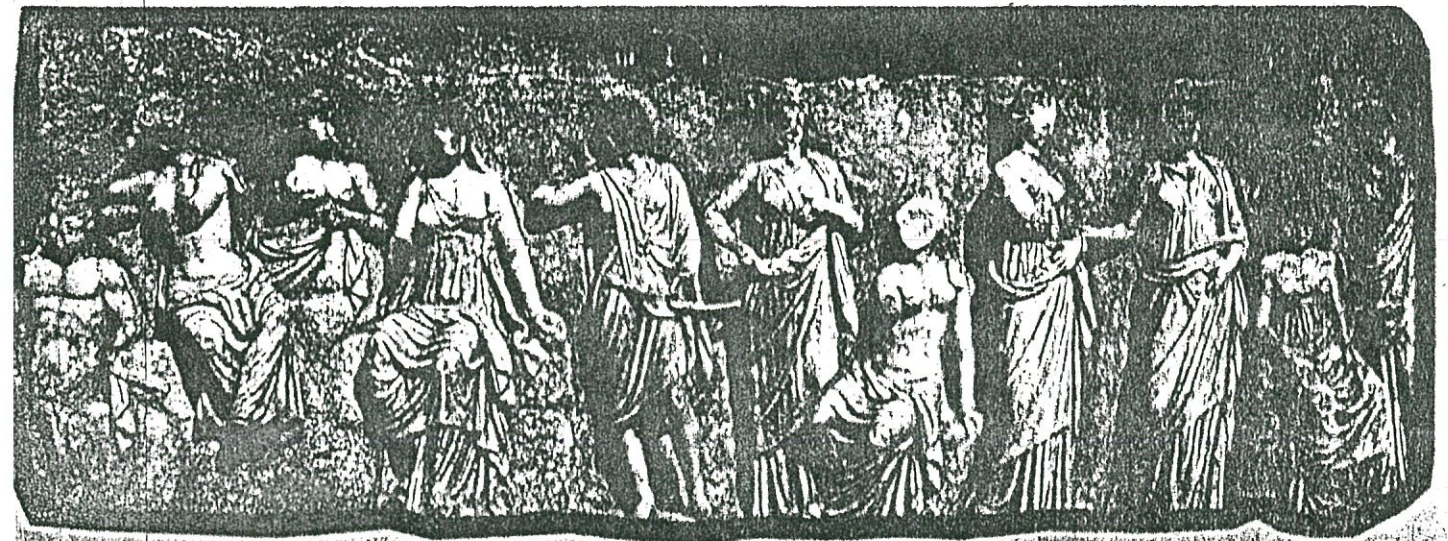
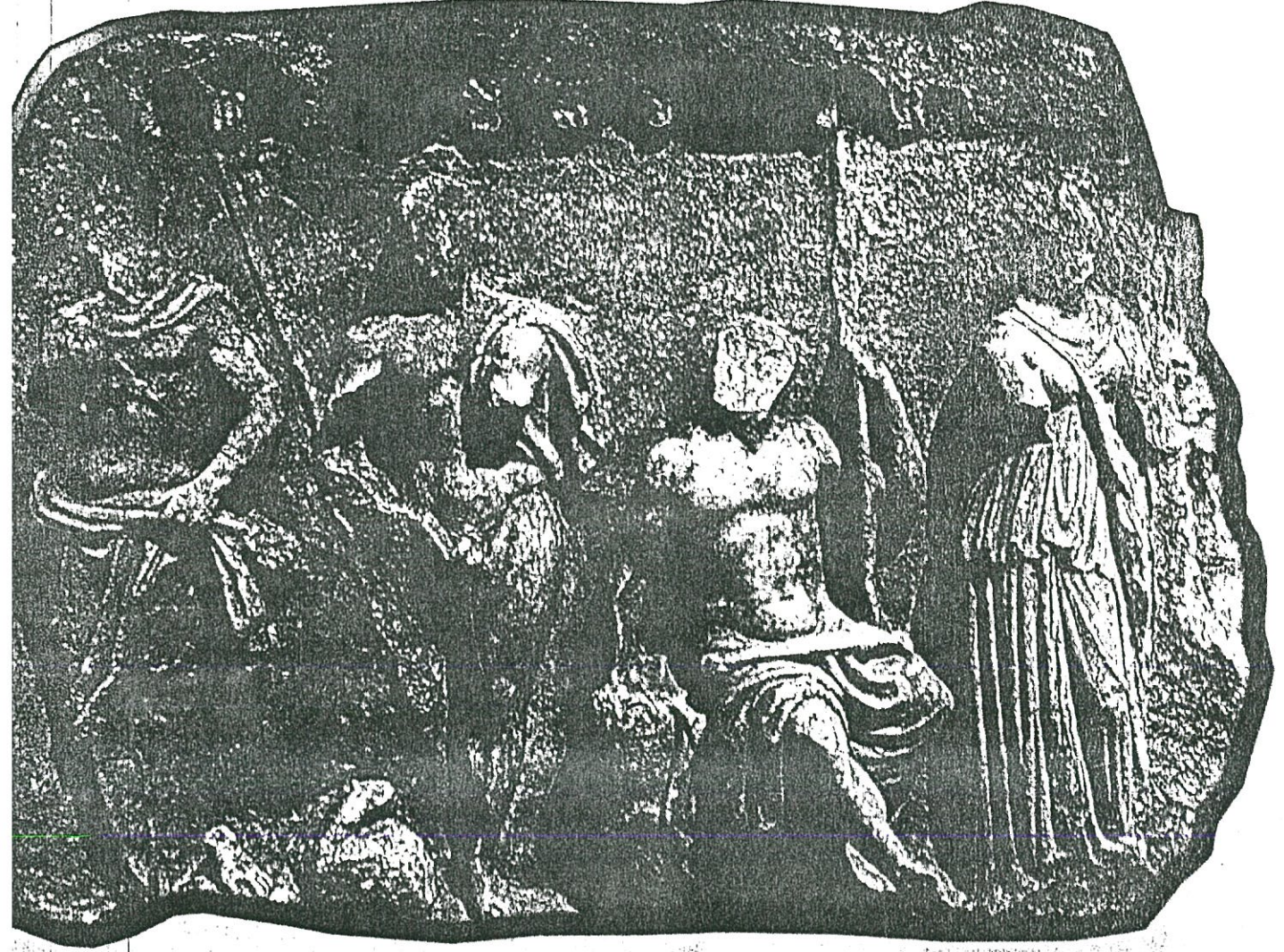

İDOL

ARKEOLOJİ VE ARKEOLOGLAR DERNEĞİ DERGİSİ
NİSAN-MAYIS-HAZİRAN 2001 Sayı: 9

Üyemiz Doç. Dr. Mustafa ŞAHİN Periyodik Yayınlarla ilgili YÖK'e ilettiği yazının bir örneğini de bize göndererek, bu alanda yaşanan sorunları dile getirmiş:

Arkeoloji Bölümü
Klasik Arkeoloji Anabilim Dalı Öğretim
Üyesi ve
Sualtı Arkeolojisi Anabilim Dalı Başkanı

Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığı'na;

Son yıllarda başlatılan ve her geçen gün yaygınlaştırılmaya çalışılan bir uygulama ile akademik ünvanlar arasında atama ve yükseltilmede bir diğer kriter olarak; adayların bilimsel yönlerini ölçmek amacı ile, çalışmalarının yayımlandığı süreli yayınları gruplara ayırıp, buna göre öngörülen puanın hesaplanması esas alınmaya başlanmıştır.

Bu konudaki incelemelerim ve araştırmalarım çerçevesinde bilimsel süreli yayımların dört ayrı kategoriye ayrıldığını, akademik atama yönetmeliğinin de bu kategoriler asıl olmak üzere getirilen puan sistemine göre olacağı, ayrıca bilim adamlarımızın kariyerlerinde, doçentlik jürilerinde görevlendirilmeler gibi (yeni Doçentlik sınav yönetmeliğinin 6. Maddesi), çok önemli bir rol oynadığını öğrendim.

Hiç bir şey olamayanın üniversitelerde çalışmaya başladığı, bunlardan dolayı da üniversitelerimizde bilimsel üretimin durma noktasına geldiği gerçeğinden hareketle; başlatılan bu yeni uygulamayı Türk biliminin geleceği açısından alkışlayarak benimsediğimi belirtmek istiyorum.

Ancak, Klasik Arkeoloji Anabilim Dalı açısından belirlenen yayın kategorilerinde yantaramazlık olduğu kanısındayım. Kaldı ki, bu uygulama iyileştirilmeden devam ettirilirse, Klasik Arkeoloji açısından, emekli olmuş ve ya günümüzde çalışmalarına devam eden, uluslararası arenada kendilerini kanıtlamış bu-lunan bilim adamlarımızın tamamına yakınının yok sayılması gibi bir sonuçla karşılaşılması kaçınılmaz olacaktır.

Bilindiği gibi, Arkeoloji, insanın ortaya çıktığı ilk andan itibaren yaşam kavgası ve sanat adına oluşturduğu tüm değerleri arayıp bulan, onların malzemesine, yapısal biçimlerine, teknolojisine ve de eskilik sırasına (stratigrafisi veya tabakalarına) göre tarif ve tasnife tabi tutan bir bilim dalıdır. Kapsama alanı çok geniş olduğu için, tüm dünyada olduğu gibi, yurdumuzda da bu bilim dalı kendi içinde, özellikle tarihi süreç göz önünde bulundurularak, çeşitli anabilim dallarına ayrılmıştır. Söz konusu anabilim dalları Prehistorya, Protohistorya ve Ön Asya Arkeolojisi, Klasik Arkeoloji'dir. YÖK'ün almış olduğu yeni bir karar (14.02.2000 tarih ve 2879 sayılı), yurdumuzun koşulları da düşünülerek, mevcut anabilim dalları arasına Sualtı Arkeolojisi ve Ortaçağ Arkeolojisi Anabilim Dalları da eklenmiştir.

Bu ön bilgi ışığında, bir Klasik Arkeoloji Anabilim Dalı öğretim üyesi olarak, kategoriler açısından kendi anabilim dalımı irdelemek istiyorum. Kategori kriterlerinin ne olduğunu tam olarak bilemiyorum, ancak Social Sciences Citation Index, Arts & Humanities Index, Social Behavior Index, ISI Basic Social Index, Academic Search Elite'de yapmış olduğum taramalara göre indekslerde yer alan ve klasik arkeoloji ile doğrudan ya da dolaylı olarak ilişkili olan yayınların tümü Amerika Birleşik Devletleri kökenlidir. Diğer bir ifade ile Klasik Arkeoloji açısından, Avrupa ülkelerinde oldukça ciddi kriterlerle çıkan ve hakemli olan periyodiklerden hiçbirisi bu listelerde yer almamaktadır.

Klasik Arkeoloji alanında Almanlar ve Alman ekolü tüm dünyada olduğu gibi, yurdumuzda da kabul edilmiş en önemli ekollerden birisidir. Daha da önemlisi Klasik Arkeoloji Anabilim Dalı'nda çalışmalarını sürdüren bilim adamlarımızın % 80'i Almanya'da, Alman ekolü ile yetişmişlerdir. Bu konuda çok büyük kaynaklar ayıran Almanlar tarafından yayınlanan süreli yayınlardan hiç birisinin söz

konusu listelerde olmaması, belki bu listelerin Amerikalılar tarafından hazırlanmış olması düşüncesinden hareketle doğaldır. Ancak yurdumuz ve dünya gerçeğini görmeden, doğrudan bu listelerden hareket edilerek, bilim dalımızı ve dolayısı ile bu bilime ömürlerini vermiş ve vermekte olan bilim adamlarımızı mercek altına almak, bizlere ve bilim dalımıza yapılmış çok büyük bir haksızlık olacaktır. Kaldı ki, bu listelerde Almanların dışında, yine Klasik Arkeolojide söz sahibi olan İngilizler, Fransızlar, İtalyanlar, Avusturyalılar'a ait peryodikaların hiç birisi bulunmamaktadır.

Bilimsel süreli yayın olarak, Art & Humanities Index listesinde American Journal of Archaeology ile birlikte 63 numarada yer alan ARCHAEOLOGY (ISSN:0003-8113) isimli peryodikanın ne kadar bilimsel olduğu bir örnek olarak burada mercek altına alınabilir. Bilimsel görüntü altında arkeolojik magazin değeri taşıyan söz konusu derginin elbette listelerden çıkartılması gibi bir istekte bulunmak talep edilmemektedir. Ancak, Arkeoloji bilimi açısından, özellikle de Anadolu Arkeolojisi açısından, çok önemli bir yere sahip olan İngilizler'in Anatolian Studie, Almanlar'ın Istanbul Mitteilungen, Epigraphica Anatolica vs. gibi bilimsel listelerde en üst sıralarda yer alması gereken süreli yayınların, bilimsel içerikli listelerde yer almaması veya D grubu gibi sıradan bir süreli yayın kategorisine konulması düşünülemez. Çünkü, Klasik Arkeoloji bilimi açısından bunlar olmasa olmaz nitelikteki süreli yayınlardır. Kaldı ki, söz konusu edilen peryodikaların bilimselliği, bilimsel listelerde A grubunda yer alan American Journal of Archaeology adlı sürekli derginin kısaltmalar listesi (Abbreviations) incelendiğinde iyice gözler önüne serilecektir. A grubu yayın olarak kabul edilen American Journal of Archaeology'nin kısaltmalar listesinde de yer alan ve özellikle Klasik Arkeoloji açısından çok önemli olan peryodikaların, neden yurdumuzda birinci sınıf süreli yayınlar olarak ka-

bul edilmediğini ise anlamak mümkün değildir. Bu konuda polemige girmeden, hiç olmaz ise American Journal of Archaeology'nin kısaltmalar listesinde yer alan dergilerin değerlendirme kapsamına alınarak, A grubu peryodikalar kategorisine alınması, yurdumuz Klasik Arkeoloji biliminin geleceği açısından çok önemlidir. Bu konuya dikkat edilmez ise, söz konusu bilimsel süreli yayınlar gibi, uluslararası düzeyde kendisini kanıtlamış bilim adamlarımız ve bu doğrultuda büyük özveriler ile çalışmalarını sürdüren bizlere büyük haksızlık edilecektir. Durumun ciddiyetini şu basit örnekle pekiştirmek isterim; alınan ve halen uygulanan karar doğrultusunda örneğin Ord. Prof. Ekrem Akurgal, Prof. Dr. Jale İnan gibi emekli olan duayenlerimiz veya Prof. Dr. Ramazan Özgan, Prof. Dr. Fahri Işık, Prof. Dr. Güven Bakır gibi çalışmalarını sürdüren uluslararası düzeyde kendilerini kanıtlamış olan hocalarımız, söz konusu süreli yayınlarda makaleleri olmadığı için, TÜBA açısından yok kabul edilmektedirler.

Yukarıda belirtmeye çalıştığım gerçekler göz önüne alındığında, artık içeriğinin %70'ini arkeoloji konusunda yayınlanan kitapların tanıtımına ayıran American Journal of Archaeology (örnek olarak ek 6) veya archaeology isimli dergilerin, eğer bilimsellik kriteri ise, Klasik Arkeoloji bilimi açısından D grubu kategoriye girebilecekleri. İngilizler'in Anatolian Studies veya Almanlar'ın Istanbul Mitteilungen, Epigraphica Anatolica, Antike Plastik gibi süreli yayınların A grubu kategorisinde, hem de başlarda yer alması gerekmektedir.

Bu açıklamalar ışığında Klasik Arkeoloji Bilimi açısından kategorilerin tekrar gözden geçirilmesi Arkeoloji Bilim Dalı Profesörlerinden bir Danışma Kurulu oluşturularak, öneriler doğrultusunda kategori listelerine Klasik Arkeoloji Bilimi'nin önemli peryodikalarının da dahil edilmesi konularında gereğini ve ilgilerinizi saygılarımla arz ederim.

